

*Кузьменко Н. В.,**кандидат педагогічних наук,**доцент кафедри перекладу**Дніпровського державного технічного університету*

УТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню утворення неологізмів в англійській мові та їх використання у засобах масової інформації. Проаналізовано питання способів утворення неологізмів в англійській мові, які є вже зафіксованими у електронних словниках нових слів та особливості мови засобів масової інформації.

Ключові слова: неологізм, лексична одиниця, утворення неологізмів, англійська мова, мова ЗМІ.

Постановка проблеми. У наш час англійська мова, як і багато інших мов, переживає так званий «неологічний бум». Величезний потік нових слів та необхідність їх фіксування і пояснення зумовили створення особливої галузі лексикології – неології – науки про неологізми. Потрібно чимало часу, щоб нові слова непохитно закріпились у мові, а їх вживання було зрозумілим кожному. Зважаючи на активний і надшвидкий темп збагачення англійської мови неологізмами, дослідження їх функціонування є актуальним і своєчасним у зв'язку з постійним прогресом суспільства у різних галузях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню неологізмів присвячена низка праць як вітчизняних лінгвістів (О.Л. Гармаш, С.М. Єнікєєва, Ю.А. Зацний, Л.Ф. Омельченко, В.В. Соколов, А.В. Янков), так і зарубіжних науковців (В.І. Заботкіна, І.В. Мотченко, С.І. Маджаєва, Ю.М. Несветаїло, Б. Шиманек), які свідчать про потребу у вивченні та опису всього комплексу проблем, що стосуються номінативного потенціалу нового слова, його здатності фіксувати, нагромаджувати й відтворювати у свідомості людини певний осмислений нею фрагмент реального світу та проблем, які виникають під час перекладу таких лексичних одиниць. Безупинна поява нових слів у мові засобів масової інформації (далі – ЗМІ) зумовлює актуальність їх ґрунтовного аналізу.

Метою статті є дослідження уже зафіксованих у електронних словниках нових слів англійських неологізмів у мові ЗМІ.

Виклад основного матеріалу. В англійській мові в середньому за рік з'являється 800 нових слів – більше, ніж у будь-якій іншій мові світу. У зв'язку з цим перед англійськими мовознавцями постає завдання не лише фіксувати нові слова, але й досліджувати їх якість, специфіку творення і функціонування. Нова лексична одиниця проходить кілька стадій соціалізації (прийняття її в суспільстві) і лексикалізації (закріплення її в мові). З'явившись, неологізм поширюється, як правило, викладачами університетів, шкільними вчителями, працівниками ЗМІ. Потім він фіксується у друці. Наступна стадія соціалізації – прийняття нової лексичної одиниці широкими масами носіїв мови. Після цього розпочинається процес лексикалізації: набуття навичок використання неологізмів у суспільстві, виявлення умов та протипоказань для його використання в різних контекстах. У результаті утворюється лексична одиниця окремого структурного типу, яка включається в різні словники неологізмів.

У сучасному житті все більше зростає роль ЗМІ. Саме тут швидше за все відображаються соціально-іделогічні зміни у суспільстві і фіксуються нові поняття.

Мова ЗМІ – лінгвістичні та стильові особливості мови, яка функціонує у сфері масової інформації. На сьогодні мова ЗМІ інтерпретується як основний засіб впливу на мовну свідомість реципієнтів, а тому позначена кореляцією мовних і позамовних характеристик. Зважаючи на природу та функціонально-стильові доміанти, мова ЗМІ є креолізованою, оскільки передбачає поєднання одиниць різних знакових систем із метою оптимальної реалізації інформування, маніпулювання, сугестії [1, с. 114].

Неологізм (від грец. Νέος – молодий, новий і λογισμός – судження, вислів) – новостворений термін, авторське слово або фраза, що перебуває у процесі входження в загальне використання і ще не включене до державної та загальноживаної мови [1, с. 123].

До неологізмів звичайно відносять лексичні одиниці, які виражають нові поняття. Сучасна англійська мова активно поповнюється неологізмами. Ю.А. Зацний навіть говорить про «неологічний бум». Мовні одиниці, що виникають для позначення нових об'єктів та явищ, для відбиття нових понять, вчений називає термінологічними неологізмами [2, с. 8]. Відтак, сам термін «неологізм» є прикладом мовних одиниць з нечітким значенням (fuzzy meaning). Умовно можна вважати, що вік неологізму – від кількох років до кількох десятиліть. Неологізми, не зафіксовані у термінологічних джерелах, становлять труднощі під час інвентаризації текстового матеріалу. Їхня ідентифікація вимагає глибокого розуміння механізмів терміноутворення.

Виділяють такі типи неологізмів:

- нові за формою та змістом мовні знаки, які можна поділити на неоверби танеофрази;
- нові за формою мовні знаки – неоморфи;
- нові за змістом мовні знаки – неосеми.

На основі неологізмів виявлено основні закономірності розвитку словотвірної системи англійської мови. Більшість неологізмів утворюються традиційними способами:

- основокладання (bridge-builder, knowledge-worker, jobseeker, power-nap, ring-tone);
- афіксальним способом (blockist (block + -ist), brokerdom (broker + -dom);
- шляхом телескопії (animation + electronics – animatronics, catalogue + magazine – catazine, internet + commercial – intermecial);
- способом абрєвіації (genetically modified organism – GMO, global positioning system – GPS, World Trade Organization – WTO) [2, с. 132].

Крім цього, у сучасній англійській мові значна частина неологізмів утворюється так званими «нетрадиційними шляхами»: за аналогією до конкретного слова, за допомогою так званих

«параафіксів» – словотвірних елементів, що проходять стадію формування» [3, с. 78].

Для дослідження було вибрано матеріали таких англійських ЗМІ: “The Independent”, “The New York Times”, “The New Yorker”, “The Dallas Morning News”, “The Guardian”, “Chattanooga Times Free Press”.

Під час роботи нами були визначені тематичні групи «Людина та суспільство», «Техніка і комп’ютери», «Політика».

Тематична група – це лексичні угруповання, в яких лексика об’єднана за денотативною ознакою, тобто за позначенням реалій дійсності. Тематичні групи класифікують всі елементи дійсності – від предметів домашнього вжитку до небесних тіл, з одного боку, і розумових процесів, з іншого боку. Тематична група може бути відносно замкнутою і обмеженою, або відкритою до проникнення елементів іншої тематичної групи і поповнюватись новими елементами.

Проведений аналіз неологізмів дозволив зробити наступні висновки.

Серед основних способів утворення досліджуваних неологізмів були виділені словоскладання та телескопія.

В тематичній групі «Людина та суспільство» підтвердженням можуть бути приклади, наведені нижче.

One way is that we’re in our grandchildren’s lives more than ever before, whether from across the country thanks to Skype and FaceTime or as “granny nannies” – in some cases full time [4].

Неологізм «granny nanny» (a grandmother who cares for her grandchildren while their parents are working [5]) утворений словоскладанням.

These regions were thinner for regular agers, a result of age-related atrophy, but in superagers they were indistinguishable from those of young adults, seemingly untouched by the ravages of time [6].

Неологізм “superager” (a person over 80 years old who exhibits little cognitive decline) утворений за допомогою словоскладання [5].

Our love for the fruit shows no sign of abating, but it turns out it’s causing a new casualty: “avocado hand” [7].

Неологізм “avocado hand” (a serious hand injury caused by improperly using a knife to cut, slice, or remove the pit of an avocado) утворений словоскладанням [5].

We were nostalgic for yesterday’s prognostications: You could say that we succumbed to prognostalgia [8].

Неологізм “prognostalgia” (nostalgia for an unrealized future that was predicted in the past) утворений від слів prognostication + nostalgia за допомогою телескопії [5].

Lanman and Cuellar suggest simple lifestyle changes to relieve the stress from the “text neck” posture. They recommend holding cell phones in front of the face, or near eye level, while texting. They also suggest using two hands and two thumbs to create a more symmetrical and comfortable position for the spine [9].

Неологізм “text neck” (neck and upper back pain caused by an excessive and prolonged forward head tilt, such as when texting or performing other mobile device tasks) утворений за допомогою словоскладання [5].

For Kelley Rae O’Donnell, an actress who confronts manspreaders and tweets photos of them, her solitary shaming campaign now has the high-powered help of the transportation authority, whose ads will be plastered inside subway cars [10].

Неологізм “manspreading” (the act of a man sitting with his knees spread widely apart, particularly when this crowds people next to him or prevents someone from taking an adjacent seat) утворений словоскладанням [5].

У тематичній групі «Техніка і комп’ютери» прикладами досліджуваного нами явища можуть бути такі випадки.

Also featured are “bitcoms”, brief, sitcom-like videos made for quick Internet viewing.

Неологізм “bitcom” (a short, sitcom-style video available over the Internet), що утворений від слів bit + sitcom, виступає прикладом телескопії [5].

But such warnings are more precise in terms of source and recipient when sent by means of the myconet [11].

Неологізм “myconet” (a symbiotic network of connections between tree roots and fungi that enable the trees to share nutrients) складений зі слів mycorrhizal + network та утворений за допомогою телескопії [5].

Now, it’s hard to find a news page that doesn’t feature a chumbox, and several large advertisers, like Outbrain, use them extensively [12].

Неологізм “chumbox” (a web page grid featuring ads disguised as content links that use titillation, shock, or vanity to entice the reader to click an ad) утворений словоскладанням [5].

У тематичній групі «Політика» прикладом може бути такий випадок.

But what would “Brexit” – a British exit from the 28-nation EU – look like? [13].

Неологізм “brexit” (the exit of Great Britain from the European Union) складений зі слів Britain or British + exit та утворений за допомогою телескопії [5].

Висновки. Зробивши аналіз основних способів утворення неологізмів, ми дійшли до висновку, що найпродуктивнішим способом утворення досліджених неологізмів є словоскладання, менш продуктивним способом виступає телескопія. Також можна підсумувати, що на цьому етапі розвитку сучасної англійської мови ці методи є найпродуктивнішими і найекспресивнішими і підтверджують тенденцію до раціоналізації мови. Окрім того, початкове семантичне значення основ, які входять до складу складного слова, не замінюється, а ще більше посилюється шляхом комбінування цих лексем. До того ж у мовному стилі ЗМІ було відзначено незвичайне поєднання основ, яке у інших стилях мови може бути не продуктивним.

Література:

1. Шевченко Л.І., Дергач Д.В., Сизонов Д.Ю. Медіалінгвістика: словник термінів і понять. / за ред. Л.І. Шевченко. 2 вид., випр. і доп. К.: ВПЦ «Київський університет», 2014. 380 с.
2. Зацний Ю.В. Сучасний англійський світ і збагачення словниково складу. Львів: ПАІС, 2007. 228 с.
3. Еникеева С.М. Домброван Т.И., Пихтовникова Л.С. Синергетические параметры структурной организации и развития словообразовательной системы современного английского языка. Синергетика в филологических исследованиях: монография / под общ. ред. Л.С. Пихтовниковой. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2015. С. 62–87.
4. The New York Times. 2017. 13 May. URL: https://www.nytimes.com/2017/05/13/opinion/sunday/grandbabies-the-great-reward-for-aging.html?_r=0
5. Wordspy. URL: <https://wordspy.com/>
6. The New York Times. 2016. 31 December. URL: <https://www.nytimes.com/2016/12/31/opinion/sunday/how-to-become-a-superager.html>
7. The Independent. 2017. 10 May. URL: <http://www.independent.co.uk/life-style/health-and-families/avocado-hand-injury-serious-brunch-popularity-fruit-hospital-a7727811.html>
8. The New York Times Magazine. 2014. 11 July. URL: <https://www.nytimes.com/2014/07/13/magazine/the-future-sure-looks-better-from-the-past.html>

9. Daily Mail. 2017. 14 April. URL: <http://www.dailymail.co.uk/health/article-4413192/Scientists-warn-generation-text-neck.html>
10. The New York Times. 2014. 20 December. URL: <https://www.nytimes.com/2014/12/21/nyregion/MTA-targets-manspreading-on-new-york-city-subways.html>
11. The New Yorker. 2016. 7 August. URL: <https://www.newyorker.com/tech/elements/the-secrets-of-the-wood-wide-web>
12. CBC Radio. 2016. 9 October. URL: <http://www.cbc.ca/radio/spark/330-reality-isn-t-real-utopia-is-creepy-1.3792237/diving-into-internet-chum-yes-it-s-as-bad-as-you-d-expect-1.3794213>
13. The Guardian (London). 2015. 14 May. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2015/may/14/brexit-what-would-happen-if-britain-left-eu-european-union-referendum-uk>

Кузьменко Н. В. Образование неологизмов и их использование в средствах массовой информации

Аннотация. Статья посвящена исследованию образования неологизмов в английском языке и их использованию

в средствах массовой информации. Проанализирован вопрос способов образования ранее зафиксированных в электронных словарях новых слов неологизмов английского языка и особенности языка средств массовой информации.

Ключевые слова: неологизм, лексическая единица, образование неологизмов, английский язык, язык СМИ.

Kuzmenko N. Formation of neologisms and their using in massmedia

Summary. The article is devoted to the study of neologisms formation in the English language and their using in the mass media. The questions of neologisms ways of formation in English language which have already been fixed in electronic dictionaries of new words and features of language of massmedia have been analyzed.

Key words: neologism, lexical unit, formation of neologisms, English language, language of massmedia.